

„A magyar nyelv tanítására
különös gond fordítandó.”

/KAZINCZY/

FELADATLAP

az

„ÉDES ANYANYELVÜNK”

nyelvhasználati verseny országos döntőjére

a szakképző iskolai versenyzők

számára

Sátoraljaújhely

2013

1. Állapítsa meg, milyen szófajúak a példamondat aláhúzott szavai!

„Egy ezredév alatt sok zivatar verte nemzetünket, de a zivatarok borújában is két fény mindig hű maradt hozzá. Az egyik áttört fényével a homályon, a másik pedig virrasztó költőink fáklyafénye...” /Tamási Áron/

- a).....
- b).....
- c).....
- d).....

2. Nevezze meg a példamondat szavainak végén aláhúzott toldalékok fajtáját!

„Becsül*ni* csak akkor lehetséges bárkit is, hogyha az, aki elvár*ja* a megbecsülésnek ezt a szint*jét*, hasonlót és hasonlón*an* képes cselekedni.” /Z. Szabó László/

- a).....
- b).....
- c).....
- d).....

3. A megadott három-három rokon értelmű tagból álló szócsoporthoz kapcsoljon három-három ellentétes jelentésű szót!

- a) ódon, avított, ósdi –
- b) állhatatos, odaadó, ragaszkodó –
- c) megközelítőleg, hozzávetőleg, nagyjából –
- d) célratörő, szilárd, tántoríthatatlan –

4. Az alábbi közmondáspárokból ugyanaz a szó hiányzik. Egészítse ki a mondatokat!

(A hiányzó szó lehet ragozott alak is!)

- a) Könnyű a _____ szeretni. _____ száll a füst.
- b) A _____ azzal is dicsekszik, amije nincs, az okos azt is letagadja, amije van. _____ kérkedik azzal, amit szégyellnie kellene.
- c) Nem mind _____, aki tanult. _____ enged, számár szenved.
- d) Tégy _____ az ördöggel, pokolba visz érte. A _____ elnyeri méltó jutalmát.

5. „Európa nem arra kíváncsi, hogy átvettünk-e tőle mindent, hanem arra, hogy a magunkéból mivel gyarapítottuk az európai művelődést.” /Györfly István/

Írjon három-három példát arra, mit vettünk át Európától, s milyen szellemi értékekkel gyarapítottuk mi közös kultúráját!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Adja meg a család szónak négyféle jelentését! Foglalja is mondatba!

- a).....
-
- b).....
-
- c).....
-

d).....
.....

7. Mit jelentenek az alábbi szavak? Jelentésük körülírásával vagy rokon értelmű szavakkal tegye egyértelművé!

a) dőre

b) kertel

c) réved

d) mentsvár

8. Fejezze ki ön- előtaggal kezdődő összetétellel az alábbi meghatározásokat!

a) Saját véleményéhez, akaratához csökönyösen ragaszkodó.

= _____

b) Olyan állapot, amelyben valaki teljesen átadja magát valamely boldogító érzületnek.

= _____

c) Mások befolyásától független.

= _____

d) Saját értékének tudatából fakadó önbecsülés, tartás.

= _____

9. Az ismert jelöléseket használva elemezze mondatrészek szerint a példamondatot!
Készítse el az ágrajzát is!

Műveiben Kodály Zoltán többször figyelmeztette a magyar embereket a hosszú mássalhangzók rövidülésének veszélyeire.

10. Az osztályterem sarkában magába roskadva, kisírt szemmel ül egy leány. Az egyik osztálytárs a helyiség túlsó sarkából odakiált: „Ne csináld már, he, mi bajod van?” Egy másik közelebb megy, megáll búslakodó társa felett, és megkérdezi: „Miért sírsz?”

a) Értékelje a beszéd- és magatartáskultúra szempontjából a fenti megtörtént esetet!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Másként cselekedne-e az említett két osztálytárs helyében? Ha igen, röviden írja le, mit tenne!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. Pótolja a hiányzó írásjeleket – s ahol szükséges, a nagybetűket is – a következő tagolatlan szövegben!

egyetlen nyelv van itt amelynek kiejtését nem gondolja senki a magyar vagy azt hiszik úgyis tudja mindenki vagy azt hogy mindegy akár jól akár rosszul ejtjük csak megértjük egymást a gondozás hiánya meg is látszik aki nyitott füllel jár a magyar életben tudja mennyire megromlott a magyar kiejtés semmi sem jellemző annyira egy nyelvre, mint sajátos hangzása olyan ez mint a virág illata a bor zamata a zománc az opál tüze

/Kodály Zoltán/

12. Jelölje a *Beszélni nehéz!* című rádióműsor megfajtaéseiben alkalmazott módon a példamondat hangsúlyait és szüneteit!

A klímatudománnyal való foglalkozás ma már nem luxus, hanem jól felfogott gazdasági érdek. A kutatóknak és a felhasználóknak mérlegelni kell a rövid távú kiadásokat és a hosszú távú nyereségeket.

13. Elemezze a tagmondatok fajtája és viszonya szerint a következő mondatokat!

a) „Vissza kellene adnunk a szavak becsületét, mert siralmas állapotainkat tökéletesen illusztrálja a közbeszéd romlása.” (Szentesi Zöldi László)

.....
.....
.....

b) „Fel kell fedeznünk, hogy mi kis levélkék vagyunk az óriási fán, s a fa ereje a mienk.” (Ravasz László)

.....
.....
.....

c) „Szükséges azért, hogy a magyar nemzet tartson fegyvert kezében, ugyanis ez minden fundamentomja a mi megmaradásunknak.” (Zrínyi Miklós)

.....
.....
.....

14. Javítsa az alábbi mondatok nyelvhelyességi hibáit!

a) Természetesen, hogy őt is meghívták az ünnepi vacsorára.

.....
.....

b) Teljesen érthetetlenül állok a történések előtt.

.....
.....

c) Azt hiszem, Tanár úr töméntelen mennyiségű gyereket taníthatott.

.....
.....

d) Amilyen az Atyaisten, olyan a fogadjisten.

.....
.....

e) Azon dől vagy bukik minden.

.....
.....

f) A Chelsea megint komoly borsot törhet a Manchester United orra alá.

.....
.....

